

Böbreğinizle ilgili detaylı incelemeler yapılarak böbrek nakli olmanız gerektiğine karar verildi. Merkezimiz böbrek bekleme listesine kaydınız yapıldı.

Organ yetmezliklerinin günümüz şartlarında tek tedavisi organ naklidir. Ülkemizde pek çok organ ve dokunun nakli başarı ile gerçekleştirilmektedir. Sevindirici olan mevcut hastalığınız için, riskleri olmakla birlikte bir tedavi seçeneğiniz vardır ve ülkemizde bu tedaviye ulaşabileceğiniz pek çok hastane bulunmaktadır. Sağlık güvenceniz mevcut ise herhangi bir ödeme yapmadan bu hizmete ulaşabilirsiniz.

Ancak asıl sorun size nakledilecek böbreğin bulunması sorunudur. Yakın akrabalarınızdan size böbrek verebilecek bir vericiniz yok ise kadavra beklemekten başka seçeneğiniz yoktur. Kadavradan nakil; trafik kazası, beyin kanaması, primer beyin tümörü gibi nedenlerle beyin ölümü gerçekleşmiş hastaların yakınları tarafından organlarının bağışlanması ile mümkün olur. Ve maalesef ülkemizde organ bağışları istenen düzeyde değildir. Ancak son yıllarda Sağlık Bakanlığı, nakil merkezleri ve sivil toplum örgütlerinin çalışmaları ile toplumun organ bağışına bakışı olumlu yönde değişmiş ve organ bağış oranları artış göstermiştir. Toplumun bir gün kendisinin ya da bir yakınının da organ bekleyicisi olabileceği konusundaki bilinci artmıştır.

Sonuç olarak; elinizde bir tedavi seçeneğiniz, organ bağışı konusunda duyarlılığı artan bir toplum, tedavi masraflarınızı karşılayan devlet ve bu tedavi seçeneğini size sunan hastaneler, deneyimli böbrek nakil ekipleri vardır. Yapmanız gereken tedavi olacağınız merkezi seçmek ve sabırla beklemektir. Bu bekleyiş sürecinde birlikte yol alacağız. Sizin için uygun organ çıkana kadar düzenli kontrollerle hastalığınızın durumunu takip edeceğiz ve bu bekleyiş sürecini mümkün olan en iyi şartlarda geçirmenizi sağlamaya çalışacağız.

Umarız ki bu bekleyişiniz uzun sürmez ve böbrek nakli ile eski sağlıklı günlerinize kavuşursuz.

Doktorlarım böbrek nakli olmam gerektiğini söyledi. İhtiyacım olan böbreği nereden bulabilirim

Size veya yakınına doktorlar tarafından böbrek nakli gerektiği söylendikten sonra önünüzde 2 seçenek vardır.

- 1- Kadavradan böbrek nakli
- 2- Canlı vericili böbrek nakli

Eğer canlı vericiniz yoksa ya da mevcut vericiler (kan grubu uyumsuzluğu, Cross-Match uyumsuzluğu, ileri yaş, hepatit B veya hepatit C varlığı vb...) uygun değilse kadavradan böbrek nakli tek seçeneğinizdir. Bu durumda ülkemizde ki herhangi bir böbrek nakil merkezine başvurarak ulusal böbrek bekleme listesine kayıt yaptırmanız ve sizin için uygun böbreği beklemeniz gerekmektedir.

1- Ulusal Böbrek Bekleme Listesine kayıt olmadan kadavradan böbrek nakli olabilir miyim

Ulusal böbrek bekleme listesinde kayıtlı olmayan hastalar kadavradan böbrek nakli olamaz.

2- Birden fazla merkeze kayıt yaptırabilir miyim?

Her hasta sadece bir merkeze kayıt yaptırabilir. Kayıt olduğunuz merkez böbrek nakli ameliyatınızın yapılacağı merkezdir. Merkezinizin bağlı olduğu bölgeden çıkan organdan faydalanabilirsiniz.

3- Herhangi bir merkeze nasıl kayıt yaptırabilirim?

Öncelikle kayıt yapmak istediğiniz merkeze varsa mevcut tetkiklerinizle başvurunuz. Merkezin böbrek nakli ekibi sizin için gerekli tetkikleri yapacak ve kayıt için organ nakli koordinatörlüğüne yönlendirecektir. Diyalize giriyorsanız (diyalize girme sürelerinin puanlanması için) hastaların diyalize ilk başlama tarihlerini belirten belgeyi kayıtlı olacakları nakil merkezine sunması ve nakil Merkezinin bu belgeyi hastanın dosyasında saklaması gereklidir. TC kimliğiniz, tetkikleriniz, diyaliz belgeniz ve organ çıkması halinde size ulaşılabilinecek iletişim numaralarınızla koordinatörlüğe başvurmanız halinde Ulusal Böbrek Bekleme Listesine kaydınız yapılacaktır.

Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmayan kişiler kadavra bekleme listesine kayıt yaptıramaz.

4- Hangi merkeze kayıt yaptıracağıma nasıl karar verebilirim?

Sağlık hizmeti alacağınız merkezi ve hekimi seçmek tamamen sizin kararınızdır. Ancak böbreğin kadavradan çıktıktan sonra en geç 48 saat içinde hastaya takılması gerektiğinden ve nakil sonrası ilgili Merkezin takibine girip belirli aralıklarla düzenli kontrole gideceğinizden seçtiğiniz Merkezin ikamet ettiğiniz şehre yakın bir merkez olması uygun olacaktır.

5- Sıralama neye göre yapılmaktadır?

Kayıt esnasında yaşıınız, kan grubunuz, doku grubunuz, hastalık bulgularınız, diyalize girme süreniz vb sisteme girilmektedir. Bu verilerle bir puan almaktasınız. Hasta sisteme kayıt olduğu tarihten itibaren diyalize girdiği her ay için 3 puan alır.

Sıralama organ çıktıktan sonra yapılmaktadır. Organ hastanın kayıtlı oldu bölgede ise 1000 puan, hastanede ise 250 puan daha alır. Sonrasında uyan dokulara göre her DR uyumu için 150 puan, her B uyumu için 50 puan, her A uyumu için 5 puan daha alır. Dokulardan alınan puanlar 11 yaş ve altı için 2,5 ile, 12-17 yaş için 1,5 ile, 18 yaş ve üstü için 1 ile çarpılır. Tüm bu puanlar sistem tarafından toplanarak hastanın puanı belirlenir ve her böbrek için puanı en yüksek 10 hastanın listesi ilgili merkeze gönderilir.

DEĞERLENDİRME KRİTERİ		PUAN	
Doku Uyumu		Tam uyum (2A 2B 2DR uyumu) durumunda şarta bağlı olmaksızın alıcının olduğu yere gider Tam uyum dışındaki durumlarda uyumlu her DR antijeni için 150, B antijeni için 50, A antijeni için 5 puan verilir.	
Vericinin çıktığı bölge		1000	
Vericinin çıktığı merkez		250	
Alıcı yaş grubu	11 yaş ve altı	Doku uyumu puanı X	2.5
	12-17 yaş arası	Doku uyumu puanı X	1.5
	18 yaş ve üzeri	Doku uyumu puanı X	1
Diyalize girme süresi		Her ay için 3 puan	

6- Kaçınıcı sırada olduğumu nasıl öğrenebilirim?

Listeye nerdeyse her gün yeni hasta eklenmekte, bazı hastalar böbrek nakli olmakta, bazı hastalar kaybedilmektedir. Dolayısıyla liste her gün değişikliğe uğramaktadır. Organın nakledileceği hastayı belirleyen puanlama organ çıktıktan sonra yapıldığından size bir sıra belirtebilmemiz mümkün değildir. Ancak organ çıkması halinde; o zamana kadar kayıtlı olan hastalar arasında, aynı kan grubundan hastalar Sağlık Bakanlığı tarafından doku uyumuna göre listelenir ve ilgili merkeze gönderilir. Eğer listede isminiz var ise koordinatörünüz sizinle iletişime geçecektir.

7- Ülkemizde organ dağıtımı nasıl yapılmaktadır?

Organ bağışlarını artırmak, kıt olan organ kaynağını tıbbi ve etik kriterler dikkate alınarak adaletli bir şekilde paylaşımını sağlayacak politikalar geliştirmek ve uygulamak, organ nakli yapacak merkezlerin ve ekiplerin yaygınlaşmasını sağlamak ve standartları oluşturmak ve yapılan tüm organ nakli faaliyetlerinin standartlara uygunluğunu denetlemek amacıyla çeşitli organ nakli organizasyonları oluşmuştur. Bunlar;

AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ MODELİ (UNOS: United Network of Organ Sharing)

İSPANYA MODELİ (ONT: Organización Nacional de Trasplantes)

AVRUPA MODELİ (ET: Euro-Transplant)

TÜRKİYE MODELİ ULUSAL KOORDİNASYON SİSTEMİ (UKS: Ulusal Organ ve Doku Nakli Koordinasyon Sistemi)

Organ Nakli sistemlerinin en temel işlevlerinden biri, bağışlanan organların nakli için en iyi alıcı bulma işlemi olan "eşleşme" dir.

Eşleştirme 2 farklı yöntemle yapılmaktadır.

- 1- Merkezi Yöntem
- 2- Hiyerarşik Yöntem

Merkezi Yöntem: Ülke genelinde tek bir bekleme listesi vardır. Tek bir bekleme listesi kullanan ülkelerde organ çıkması durumunda en uygun alıcı genel listeden taranarak bulunur ve organ hastanın bulunduğu merkeze gönderilir.

Hiyerarşik Yöntem: Öncelik yerel alıcılara verilir. Bu yerel hastane, şehir veya bölge olarak kabul edilebilir. Hiyerarşik prosedür, birden fazla kat olabilir. Organ bağışlanması durumunda; uygun alıcı önce organ nakli yapılıyorsa aynı hastanede, yok ise aynı şehirde, yok ise aynı bölgede, yok ise ülke genelinde eşleştirme yapılır.

Ülkemizde de hiyerarşik sistem uygulanmaktadır. Her hasta bir şehirdeki organ ve doku nakli merkezinden ulusal bekleme listesine kayıtlıdır.

Eşleştirmede 3 aşama vardır.

İlk aşamada belirleyici kriter **aciliyettir**. Organ bağışı olduğunda öncelikle hiyerarşik yapıya bakılmaksızın organ ülke genelinde acil olan hasta ile eşleştirilir.

İkinci aşamada belirleyici kriter **tam uyumdur**. Organ bağışı olduğunda acil hasta yok ise hiyerarşik yapıya bakılmaksızın organ ülke genelinde tam uyumlu olan hasta ile eşleştirilir.

Acil hasta ve tam uyumlu hasta olmaması durumunda uygun alıcı listede mevcut aynı kan grubunda ki hastalar arasından puanlamaya göre sistem tarafından; önce organ nakli yapılıyorsa aynı hastanede, yok ise aynı şehirde, yok ise aynı bölgede, yok ise ülke genelinde eşleştirme yapılır.

8- Ulusal Koordinasyon Sisteminin yapılanması nasıldır?

Yetkili Otorite: Ulusal Koordinasyon Merkezi (UKM) Bölge Koordinasyon Merkezleri (BKM)

Ülke genelinde Ulusal Koordinasyon Merkezi ve 9 Bölge Koordinasyon Merkezinde 56, sahada ise organ temini ve nakil sürecinin koordinasyonunda görevli 625 koordinatör 7/24 görev yapmaktadır. Yapılan tüm organ nakli faaliyetleri günlük sisteme kayıt edilmektedir.

Aşağıda ki tabloda 9 Bölge Koordinasyon Merkezi ve kapsadığı illerin listesi görülmektedir. Her hasta sadece bir merkeze kayıt yaptırabilmektedir ve kayıt yaptırdığı merkez ve bu merkezin bağlı olduğu bölgeden çıkan karaciğerden faydalanır.

İzmir BKM	İstanbul BKM	Antalya BKM
İzmir	İstanbul	Antalya
Kütahya	Kırklareli	Afyon
Manisa	Edirne	Burdur
Uşak	Tekirdağ	Isparta
Denizli	Kocaeli	Konya
Aydın	Sakarya	Karaman
Muğla		
Adana BKM	Ankara BKM	Erzurum BKM
Adana	Ankara	Erzurum
Mersin	Eskişehir	Erzincan
Kahramanmaraş	Bolu	Sivas
Osmaniye	Çankırı	Tunceli
Kilis	Kastamonu	Gümüşhane
Gaziantep	Bartın	Bayburt
Kayseri	Karabük	Artvin
Niğde	Zonguldak	Ardahan
Hatay	Kırıkkale	Kars
	Çorum	Iğdır
	Yozgat	Ağrı
	Kırşehir	Muş
	Nevşehir	Bingöl
	Aksaray	
Diyarbakır BKM	Samsun BKM	Bursa BKM
Diyarbakır	Samsun	Bursa
Bitlis	Sinop	Çanakkale
Siirt	Amasya	Balıkesir
Van	Tokat	Yalova
Hakkari	Ordu	Düzce
Şırnak	Giresun	Bilecik
Batman	Trabzon	
Mardin	Rize	
Şanlıurfa		
Adıyaman		
Malatya		
Elazığ		

9- Benim durumum acil, bana bir öncelik tanınabilir mi?

Acil hasta kriterleri Sağlık Bakanlığı tarafından belirlenmiştir. Hastaneye başvurduğunuzda organ nakli ekibi tarafından değerlendirilir ve acil koşullarını sağladığınıza karar verilirse acil bildirim yapılır.

Acil hasta: Herhangi bir diyaliz yöntemi ile tedavisi mümkün olmayan (damar yolu girişi olmayan, periton diyalizi uygulanamayan, vb.) hastalar

Bu şartları karşılayan hastalar tüm tıbbi belgelerle birlikte bakanlığa bildirilir. Bakanlıkta bilim kurulu tarafından değerlendirilir ve onaylanırsa hasta acil listesine alınır. Bu durumda ülkenin neresinde bir böbrek bağışı olursa organ direkt bu hastaya gönderilir.

10- Kayıt yaptıktan sonra yapmam gerekenler nelerdir?

Böbrek bekleme listesine kayıt olduktan sonra kayıt olduğunuz merkezin takibine girmelisiniz. Merkezinizin size bildirdiği aralıklarla kontrole gelerek verilerinizin güncellenmesini sağlamalısınız. Kontrol sıklığınız 3 ayda birdir.

11- Ne kadar beklerim?

Ne kadar bekleyeceğiniz konusunda size bir süre verebilmemiz mümkün değildir. Bu tamamen size uygun böbrek bağışı ile ilgili bir durumdur. Bunun zamanını kestirebilmemiz imkansızdır. Ülkemizde maalesef organ bağışı istenen düzeyde değildir. Organ bağışı oranı pmp dediğimiz milyon nüfus başına bağışı ile ifade edilmektedir. Bu oran İspanya'da 35, Batı Avrupa'da 18, Kuzey Amerika'da 17 iken ülkemizde ancak 5,3 düzeyindedir. Toplumun organ bağışı konusunda eğitimini sağlamak, farkındalık yaratmak için Sağlık Bakanlığı yoğun bir çalışma yürütmektedir ancak halen istenen düzeye ulaşamamıştır.

12- Bana uygun böbrek çıktı ancak ben kabul etmedim. Listeden çıkarılır mıyım?

Hayır. Size çıkan böbreği kabul etmemeniz her ne sebeple olursa olsun listeden çıkarılmanıza neden olmaz. Listeden çıkarılmanız vefatınız, çeşitli tıbbi nedenlerle size artık nakil yapılamayacak olması, kontrollerinizi uzun süre aksatmanız ve kendi isteğiniz ile listeden çıkmanız halinde mümkündür.

13- Bana uygun böbrek çıktı, koordinatörüm tarafından arandım ve kabul ettim; ne yapmalıyım?

Evde önceden hazırlanmış bir bavul bulundurmanız yararlı olacaktır. Böylece çağrıldığınızda hazırlık için zaman kaybetmemiş, gereksiz telaşlanmamış olursunuz. Bavulunuzda pijama, terlik, iç çamaşırı, çorap, çatal, kaşık, bardak, peçete, traş takımları, diş fırçası vs bulundurunuz.

Koordinatörünüz tarafından nakil için çağrıldıktan sonra:

Hiçbir şey yiyip içmeyin
Yakınlarınızı haberdar edin
Sigara içmeyin
Sakin olun
Koordinatörünüzle iletişim halinde olun

Böbreğin takılması için süre kısıtlı olduğundan mümkün olabilecek en kısa sürede hastanede olmanız gerekmektedir. Hastaneye gitmek için önceden bir planınız olsun... Hastaneye ulaşmada sıkıntı yaşarsanız koordinatörünüzle iletişime geçiniz. Koordinatörünüz size hastaneye en kısa sürede ve en güvenli şekilde ulaşabilmeniz için yardımcı olacaktır. Kendi imkanlarınızla gelemiyorsanız, Sağlık Bakanlığı'nın kara ambulans, hava ambulans hizmetlerinden yararlanmanızı sağlayarak hastaneye transferinizi gerçekleştirecektir.

14- Organların zengin ya da yüksek mevkilerde tanıdıkları olan kişilere takılması mümkün mü?

Organ ile alıcının eşleşmesi Ulusal Koordinasyon Merkezi (Ankara) tarafından bilgisayar ortamında yapılmaktadır. Ulusal Koordinasyon Merkezi çıkan organın kan grubundan, doku uyumu en yüksek olan ilk 10 hastalık listeyi organın takılacağı hastaneye göndermektedir. Hastanenin organ nakli ekibi hastaları yaş, boy, kilo, hastalık, hastanın durumu, ulaşım vb değerlendirmekte, hastaları arayarak hastaneye çağırılmaktadır. Hastalar hastaneye geldikten sonra bir dizi testten geçmekte ve en uygun hasta seçilmektedir. Organın takılmadığı hastaların durumları rapor edilerek takılmama gerekçeleri bakanlığa bildirilmektedir. Yasal ve tıbbi olarak bu kadar hassas çalışılan bir sistemde bazı hastalara çeşitli nedenlerle öncelik verilebilmesi mümkün değildir.

Zengin ya da yüksek mevkilerde tanıdıkları var diye bir hastaya kan grubu uymayan bir böbreği takamazsınız. Zengin ya da yüksek mevkilerde yakını var diye bir hastaya cross uyumsuz bir böbreği takamazsınız. Ciddi enfeksiyonu olan bir hastaya zengin ya da yüksek mevkilerde yakını var diye böbreği takamazsınız. Tıbbi koşullar sağlanmadan yapılan nakille ölümle sonuçlanabilir. Kaldı ki eşleşme bilgisayar ortamında yapıldığından sisteme bir müdahale söz konusu olamaz, sistem buna izin vermemektedir.

Ulusal Koordinasyon Sisteminin amacı organların bilimsel kurallara göre ve tıbbi etik anlayışına uygun, adaletli ve hızlı dağıtımını sağlamaktır.

15- Kadavradan nakil oldum ancak bir süre sonra red oldu, tekrar listeye girebilir miyim?

Evet. Nakil sonrası çeşitli nedenlerle tekrar nakil olmanız gerektiğine karar verilmesi durumunda bekleme listesine kayıt yaptırabilirsiniz. Nakil sonrası takiplerinizi yapan hekim sizi zaten kayıt için yönlendirecektir.

Bekleme süresinin tespitinde hastanın diyalize ilk giriş tarihi veya böbrek naklinden sonra diyalize yeniden girmeye başladığı tarih ilk gün olarak kabul edilir. Eğer hasta böbrek naklinden sonra 6 ay içinde böbreği kaybederse, bekleme süresi sıfırdan başlamaz, kaldığı yerden devam eder. Nakil merkezi hastayı tekrar bekleme listesine kaydederken diyalize başlama tarihini buna göre belirler.

16- Bana b6breği bağışlayan aile ile iletişime geçmek istiyorum, m6mk6n m6?

Alıcı ve verici ailelerinin iletişimine Sağlık Bakanlığı tarafından izin verilmemektedir.

17- Bana, takılacak b6brek hakkında bilgi verilecek mi?

B6brek nakli için koordinat6r6n6z tarafından arandığınızda size takılacak b6brek hakkında gerekli bilgiler verilecektir.

18- Nakil için hastaneye ağrıldığım halde nakil olmama ihtimalim var mı?

Maalesef b6yle bir ihtimal var. Hastaneye geldiğinizde size bir dizi testler yapılacak ve ameliyata engel bir durum (enfeksiyon, cross uyumsuzluğu vb) tespit edilirse operasyon gerçekleşmeyecektir.

19- Kayıtlı olduğum merkezi değiştirebilir miyim? Bunun için ne yapmalıyım?

Evet, kayıtlı olduğuz merkezi değiştirebilirsiniz. Bunun için kayıt olmak istediğiniz merkezin koordinat6rl6ę6ne başvurarak merkez değişim dilekçesi doldurmalısınız. Kayıt olmak istediğiniz merkez tarafından başvurunuz onaylandıktan sonra dilekçeniz Sağlık Bakanlığı Organ Nakli Őubesinin onayına sunulacak ve merkez değişikliğiniz gerçekleşecektir.

20- B6brek nakillerinde başarı oranı nedir?

6lkemizde organ nakilleri d6nya standardında yapılmaktadır. B6brek nakillerinde başarı oranları % 90-95 civarındadır.

